

Euskal Herria independentziaranzko bidean (21)

(Ikus 2014: *Independentziaranzko bidean*¹ eta *Euskal Herria independentziaranzko bidean (20)*².)

1. Eskozia, Katalunia, Euskal Herria, EB

(GARA egunkaritik hartua)

1. 1. Eskozia

2013an ikasitako 10 gai³.

1. 2. Katalunia

Artur Mas-en eskutitzak⁴.

Memoranduma⁵.

Informazioa⁶.

1. 3. Euskal Herria

Zertan ari gara gu?

1. 4. Europar Batasuna (EB)

Kide estatu berri baterako sartzeko prozesua⁷.

Eskozia eta Kataluniaren kasuak? Zer gertatuko da independentzia lortuko badute?

2. Bill Mitchell-en EBri buruzko liburu berri bat

Options for Europe, hots, 'Europarako aukerak' da Mitchell-en liburu berriaren titulua.

¹ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2014/01/01/2014-independentziaranzko-bidean/>.

² Ikus <http://www.unibertsitatea.net/otarra/gizarte-zientziak/ekonomia/euskal-herria-independentziaranzko-bidean-20>.

³ Ikus <http://www.bbc.co.uk/news/uk-scotland-25416782>.

⁴ Ikus <http://bcn24news.com/dear-chancellor-merkel-please-let-us-vote/> eta <http://bcn24news.com/president-mas-let-us-vote/>.

⁵ Ikus http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/docs/2014/01/02/13/15/522b1b57-a090-4995-ba2b-6a63e596868b.pdf.

⁶ Ikus http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/docs/2014/01/02/13/16/0edbcace-0a6e-4fd7-b9de-51ea79c82cb3.pdf.

⁷ Ikus http://europa.eu/legislation_summaries/enlargement/ongoing_enlargement/l14536_en.htm.

Liburua prozesuan dago, *work in progress* da. Hemen segi dezake irakurleak azalduko dena, on line⁸.

Liburuaren behin behineko edukia hauxe dateke⁹:

1. Eurogunerako erronka definitzea, egungo politikaren porrotaren eta aukera bideragarrien terminotan
2. Sistema monetarioaren egungo egiturarako eta berak hornitzen dituen aukerarako oinarriaz eta funtsezko arazoiaz aritzea
3. DTM-ren ikuspegi laburtua – oinarrizko printzipioak, bereziki eurogunean aplikatutakoak
4. Bi aukera bideragarrien justaposizioa: (a) euroa uztea; (b) euroari eustea autoritate fiskalarekin
5. Aukera pragmatikoaz aritzea - finantza monetario irekia – EBZ bitarteko fiskal modura eta 4a eta 4b aukerak baztertu ditzakeen mugak gainditzeko autoritate monetarioa erabiliz

3. Eurolandia eta federazioa

Trinitate saildua, EBZ (*the cost of producing money is zero*), Suspertzea EBn?, Krisia EBn irudietan, Sistema fderalak, EB: bankugintza batasun bakarra¹⁰.

4. Europar Batasuna: bankugintza batasun bakarra porrot egitera kondenatuta dago

Bill Mitchell-ek afera ekarri berri du jendartera¹¹.

EBren porrota begi-bistan dagoenean, ahalmen fiskal federal sendoa sortu zezaketen erreformen aurka egon zen dinamika bera presente dago gaur egun ere, bankuak erregulatzeko eta beraien banku gordailugileak babesteko *Single Supervisory Mechanism* delakoaren sormenaren inguruko eztabaidetan.

Alemaniarrek, inflazioaz daukaten paranoia irrazionala dela medio, beren pisu politikoa ari dira erabiltzen bankugintza politikaren diseinuan eragina izateko, eta oso litekeena da emaitzak urriak izatea. Porrot egitera kondenaturik daude, baldin eta test zorrotz bat egitera behartuak badira.

1977an Europar Komisioak *Mac Dougall Report*¹² argitaratu zuen, finantza publikoa federazio batzuetan (AEB, Kanada, Australia, Suitza) eta hiru estatu unitarriotan (Frantzia, Italia eta Britainia Handia) analizatuz.

Ikusi nahi zuten nola moneta komun batek funtzionatzen duen gobernu egitura deszentralizatuak direnean (kasu, gobernu estatuak Australian edo AEBn) ahalmen fiskalekin eta moneta jaulkitzaileko gobernu zentrala eta banku zentrala egonik.

⁸ Ikus *Options for Europe*: <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?cat=44>.

⁹ *Options for Europe – Part 1*: <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=26667>.

¹⁰ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/otarrea/gizarte-zientziak/ekonomia/eurolandia-eta-federazioa>.

¹¹ Ikus *Single banking union doomed to fail*: <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=26537>.

¹² REPORT OF THE STUDY GROUP ON THE ROLE OF PUBLIC FINANCE IN EUROPEAN INTEGRATION: http://ec.europa.eu/economy_finance/emu_history/documentation/chapter8/19770401en73macdougallreport1.pdf.

Mitchell-en hitzez:

“If you read the Report in detail you will wonder why the Eurozone was ever created. The issues the MacDougall report identified certainly were still relevant at the time the Lisbon Treaty was bulldozed through to form the monetary union.”

Txostenak zioenez, finantza publikoko arloan, etorriko diren urte askotarako, baliteke Europako Komunitatea ez dela izango analizatu ditugun erabat integratutako batasun ekonomikoak bezalakoak.

Zenbait aldagai ikertuz (*per capita*-ko errenta desberdintasunak¹³, erregio desberdintasunak¹⁴, erregioen arteko birbanaketa¹⁵, fluktuazio ziklikoak¹⁶), konturatu ziren Europako Komunitatean ez zedulera mekanismo aproposak eskari negatiboan shockei aurre egiteko.

Eta hauxe ondorioztatu zuten:

“... this is an important reason why in present circumstances monetary union is impracticable.”

Are gehiago, ohartu ziren federazioetan gastu zibil asko (erditik bi herenera) gobernuaren maila baxuagoetan uzten zirela, gizarte segurtasuna normalki erantzukizun federala zela, baita gastuaren finantza ere.

Txostenean, Europan batasun monetario efektibo baterako beharrak azpimarratu ziren¹⁷, ondoko ondoriora iritsiz: *“Existing national federations enjoy such union internally, and its maintenance is*

¹³ *“Per capita income inequality was “at least as unequal” between the EC states (9 at the time) and the 72 regions that comprise these states “as they are on average between the various regions of the countries we have studied.””*

¹⁴ *“Once the “equalising effects” of national government spending and taxation was taken into account, “regional inequalities in per capita income” in the nations studies were reduced “on average” by “about 40%” (“by more in Australia and France, by less in the U.S.A. and Germany). But the “redistributive power between member states of the Community’s finances, by comparison, is very small indeed (1%); partly because the Community budget is relatively so small ...””*

¹⁵ *“The “redistribution through public finance between regions in the countries studied tends to be reflected to a large extent ... in corresponding deficits in the balances of payments on current account of the poorer regions, with corresponding surpluses in the richer regions. These deficits and surpluses are of a continuing nature.””*

¹⁶ *“As well as redistributing income regionally on a continuing basis, public finance in existing economic unions plays a major role in cushioning short-term and cyclical fluctuations. For example, one- half to two-thirds of a short-term loss of primary income in a region due to a fall in its external sales may be automatically offset through lower payments of taxes and insurance contributions to the centre, and higher receipts of unemployment and other benefits.”*

¹⁷ *“1. “There is a case for Community involvement when developments in one part ... ‘spill over’ into other parts, or indeed all of it”. They argue that when structural or cyclical events occur (they mention unemployment as an example) the aim of central action should be “to ensure as far as possible that the benefits of closer integration are seen to accrue to all, that there is growing convergence – or at least not widening divergence – in the economic performance and fortunes of member states”.*

2. The Community must look for “transfers of expenditures from national to Community levels”.

They also suggested that if the Community budget was to be used “as an instrument for helping to stabilise short-term and cyclical fluctuations in economic activity” the resources at the Community level would have to be significantly increased.

They considered that the way forward for an effective monetary union would be some form of public sector federation (small or large depending on the political considerations) which would perform “important equalisation and stabilisation functions”.”

powerfully assisted by the largely automatic equalising and stabilising inter-regional flows through the channels of federal finance.”

Honela bukatu zuten Txostena:

Egindako analisisien arabera, federazio baten gastu federal minimoak, gutxienez, BPG-ren %10a izan beharko luke.

Nahiz eta ikertutako federazioetan gastu federalak BPG-ren %20tik %36rako tartean zeuden.

Denbora hartan, Europako gastuaren maila BPG-ren %1en ingurukoa zen.

Zoritxarrez, 1988an aginduta, 1989an *Delors Commission Report* publikatu zuten¹⁸, Europako Batasun Monetarioako hiru epe gomendatuz.

Maastricht-eko Ituna 1992 sinatu zuten, Delors Txostenaren 2. eta 3. epeko gomendioak.

Argi dagoenez, euroa martxan jartzeko, MacDougall Txostenean azaldu zen mezua galdu zen. Etabaida Maastricht-eko prozesuan gauzatu zen, non, Alemaniaren paranoiaren ispilu gisa, *Stability and Growth Pact* (SGP) adostu zuten.

Alemaniko mesfidantza tartean, zer dela eta nahi zuten lehendabizi batasun monetarioa eraiki?

Mitchell-en hitzez: *“The answer is that Germany knew all along that if they suppressed real wages for their own workers they could gain growth by selling products (export surpluses) to these partner states. This would be easier if there was no exchange rate risk to deal with.”*

Baina ez zegoen inongo ahalmen federalik sortuta, MacDougall Txostenak esentzial modura gomendatzen eta artikulatzen zuen bezala.

SGP delakoa zentzugabeko mugapena zen, zeren egonkortzaile automatikoei kasu askotan defizitak %3 baino askoz haratagora bultzatu baitzituzten krak gailurrean.

Eta azken aipamen horrek gaurko etabaidara ekartzen gaitu, bankugintza batasun bakarraren sortzera eta Alemaniak afera ulertzeko etengabeko ezgaitasunera.

2013.12.16an EBZ-ko nagusi Mario Draghi-k adierazpen bat¹⁹ egin zuen *Committee on Economic and Monetary Affairs of the European Parliament* delakoaren aurrean.

Adierazpenean, Draghi-k 2014ko azaroan martxan jartzeko *Single Supervisory Mechanism* (SSM) delakoaren azken garapenak aipatzen ditu, EBZ-ren ikuspuntutik: SSM martxan jartzeko praktikan hiru elementu dira oinarritzko: sistema bakar bat, autoritate bakar bat eta funts bakar bat.

Mitchell-en iritziz, atzean dago Alemaniaren tema, hots, sistema berrian, banku solbentziaren erantzukizunak kide estatu mailan geratzen direlako seta, zeinak izatez esan nahi baitu ez dagoela inolako erreforma efektiborik.

¹⁸ Ikus http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/emu/road/delors_report_en.htm.

¹⁹ Ikus <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp131216.en.html>.

Mitchell-ek dioenez, azken 'zirriborro akordioa' *Council of the European Union* delakoak plazaratu zuen, 2013.11.28an.

167 orrialdeko proposamen horrek alemaniar finantza ministro Wolfgang Schäuble-k 2013.05.28an, *Financial Times*-en idatzitako artikulua²⁰ antza eta oihartzuna du.

Schäuble-k idazten duenez, europar erabaki funts bakar bat izan ordez, modeloa funts nazionaletan oinarrituko da, zeintzuk [jadanik existitzen baitira kide estatu batzuetan](#).

Mitchell-en aburuz,

- a) Hori kodea da alemaniar beldurrerako, hau da, europar autoritate zabal baten (proposaturiko Europar Bankugintza Autoritate) menpe funts bateratu bat egongo balitz, berak parte hartuko luke banku porrot bat egongo denean, gordailuak seguru zaudela segurtatzeko. Orduan Alemaniak, beste nonbait porrot egindako bankuetarako, funtsak ordaindu beharko zituzkeen.
- b) Alemaniarrek ez lukete onartuko aski finantzaturiko funts federal bat edukitzea, gordailugileak babestearren.

Zirriborroaren proposamenek bankuek finantzaturiko erabaki funts nazionalen sortzea aipatzen dute, zeintzuk ustez erabiliak izango diren banku porrot bat estaltzeko. Funts separatu horiek maila federaleko erabaki funts bakar baten kontraste dira. Alemaniak ez du azken funts modeloa nahi, zeren pentsatzen baitu funts eskaera gehiegiri aurre egin beharko liokeen.

Kontua da, kide estatuak, atzerritar moneta bat (euroa) erabiltzen dutenez, ez daukatela inongo bermerik beren mugen barruko gordailugileak babestuek izan daitezen segurtatzeko. Ezin dute beren zor propioa bermatu, are gutxiago beste edozein pasiborik.

Bukatzeko, Mitchell-en iritziz,

- 1) Banku gordailugileak babesteko bide bakarra eta banku sistema egonkor bilakatzeko bide bakarra Europako Banku Zentralari (EBZ-ri) '*lender of last resort*', alegia, azken baliabideko mailegu-emailearen ahalmena ematea da.
- 2) Gainera, segurantzaren funts federal bat martxan jarri behar da banku porroti aurre egiteko²¹.
- 3) Federazio batek soilik lan egin dezake baldin eta ezaugarri eta irizpide batzuk badaude, alegia, alemaniarrek inoiz permitituko ez dituztenak berak.

Horrek guztiorrek erakusten du zer dela eta eurogunea bera geldialdirako eta, gutxienez, haren kide estatu batzuen arteko krisi periodikoetarako errezeta den.

5. Zergek sostengatutako bonoak: Europar zor krisirako estatu irtenbide bat

Jadanik ikusia dugu Mosler-en bonoak zer diren eta nola erabili behar diren²² herrialde soil batean.

²⁰ Ikus <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/8bdaf6e8-b89f-11e2-869f-00144feabdc0.html?siteedition=uk#axzz2owKdcEGm>.

²¹ Gogoratu Warren Mosler-en proposamenak Eurolandiarako: <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2013/02/14/mosler-en-eurolandiarako-proposamena/> eta <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/05/21/warren-mosler-en-proposamenak/>.

²² Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2011/10/07/europar-batasuneko-eta-ebko-estatu-desberdinetako-bonoak-mosler-bonoak/>.

Halaber, ezaguna dugu Greziaren irtenbidetzat Mosler bonoak erabiltzeko proposamena ere²³.

Azken proposamen hori, beste era batera P. Pilkington-ek eta W. Mosler-ek 2012an plazaratu zuten *Levy Institutuan*, ohar gisa²⁴.

Izan ere, euroguneko krisiari irtenbidea eman diezaiokete gobernu desberdinek Europako Banku Zentralak (EBZ) esku hartzerik gabe, eta Europar Batasunetik (EB) irten barik, finantza berrikuntza baten bidez, *'zergek sostengatutako bonoak'* izeneko berrikuntzarekin.

Hona hemen ziotena:

Europako zor subiranoko krisiaren erroa aurki daiteke inbertsiogileak EBko herrialdeak ordaintze ezeko egoeran egon daitezkeela keztatuta daudelako, gobernu bonotan etekin handiago eskatzera behartuta egonik. Behar dena da zor periferikoari segurtasun handiagoko maila bat ematea, herrialde periferikoek euroa erabiltzen segitzen duten bitartean.

Arazo horri emateko irtenbide erraz bat ondokoa da, alegia, herrialde periferikoak gobernu zorreko mota berri bat jaulkitzen hastea: *'zergek sostengatutako bonoak'* izenekoa. Zergek sostengatutako bonoak gaur egungo gobernu bonoak bezalakoak dira, baina klausula berezi batekin: baldin eta herrialde batek bere ordainketak egiteko huts egiten badu epe-mugan -eta soilik baldin eta hori gertatzen bada-, orduan bonoak onartuko lirarteke herrialde horretan zerga ordainketak egiteko.

Zerga sostengatze horrek zoru absolutu bat ezarriko luke, zoru horretatik aktiboaren balioa ezin eror litekeen heinean. Horrek inbertsiogileei segurtatzen diela bonoa beti 'diru ona' dela, bono tasa baxuagotara eramanez, eta azken honek segurtatuz herrialde periferikoak ezin lirartekeela eramango ordaintze ezera.

(Beste alde batetik, ikusia dugu Europar Batasunerako Mosler-ek proposamen ederra²⁵.)

6. Gobernu defizitek ez daukate zer ikusirik bono emisioarekin

Bill Mitchell-ek dioenez²⁶, haren artikuluan aipaturiko datuak aztertu dituen edozein ondoko ondorioetara irits daiteke: AEBetako gobernuak bere zorretik berak aukeratzen duen beste eros dezake. Baita moneta jaulkitzaileko gobernu batean ez dagoela inoiz inongo murrizketa fiskalik ere.

Beraz, sektore pribatuak edo atzerritar sektoreak AEBetako gobernu federalaren zorra erostea erabakitzen duen ala ez garrantzirik gabekoa da. Gobernuak bere zorraren mugarik gabeko kopurua eros dezake, berak nahi duen beste. Horrek arazo guztia zentzurik gabeko bilakatzen du.

Beste era batera esanda, AEBetako gobernuak (gehi Altxor Publikoa eta Banku Zentrala) beti rola bere gain har dezake bere mailegu-mailerik handienaren gisa. Hau da, gobernuak beti maileguz har dezake bere burutik. Sakela batetik beste batera!

Badirudi hori eurogunean Europako Banku Zentralak (EBZ) antolatuko lukeen estrategia bat dela, kide estatuei nolabaiteko hazkunde malgutasunen bat ematearren.

²³ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2011/10/09/greziarako-proposamena/>.

²⁴ Ikus <http://www.levyinstitute.org/publications/?docid=1511>.

²⁵ Ikus 21. oharra.

²⁶ ikus *There is no umbilical cord between government deficits and bond issuance:* <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=26596>.

6. Warren Mosler Italian

Mosler Italian egon da behin baino gehiagotan.

Hona hemen, italieraz, 2013.12.31n bertako ekintzaileei luzaturiko mezuaren muina²⁷:

“Siete voi che vi trovate ora in prima linea nello scontro globale contro il più grande crimine mai commesso contro l'umanità.

Come sapete, negli ultimi anni le perdite di produzione dovute alle politiche di austerità, la distruzione di famiglie, imprese, diritti e vite hanno segnato una perdita per l'umanità superiore a quella di tutte le guerre della storia messe assieme.

Grazie a voi e ai vostri generosi sforzi la classe dirigente politica ha perso ora qualsiasi possibilità di innocenza. Grazie a voi sanno quanto disastrose siano le conseguenze dell'austerità e sanno che erano inevitabili. Grazie a voi sanno ora che l'Unione Europea è uno stato fallito. E grazie a voi migliaia di persone sono scese nelle strade per protestare.

(...)

Questo è tempo per uno sforzo collettivo contro i nemici della civilizzazione; è tempo di essere inclusivi, ed è anche il momento di dimostrare la leadership e la saggezza che ora più che mai sono necessarie per quel cambiamento strutturale positivo e costruttivo per cui abbiamo lavorato così tanto e così a lungo.”

7. Eta Euskal Herrian?

Litekeena ote Mosler Euskal Herrira ekartzera?

2014 urte garrantzitsua izango da. Gertaera interesgarri batzuk ikusiko ditugu, dudarik gabe.

2015eko uda garai aproposa izan daiteke Mosler gure herrian egoteko: hitzaldi batzuk eman, zenbait elkarrizketa egin prentsa desberdinetan, mahai ingururen batean parte hartu, eta asma daitezkeen beste ekitaldi batzuetan aritzea...

Ukitzeko gaiak asko izan daitezke, baina garrantzitsuenak hauexek:

Euskal Herriaren kokatze monetario eta ekonomikoa EBn.

EBren funtzionamendua: arazoak, proposamenak, aurreikuspenak eta beharrezkoak diren aldaketak.

Mosler prest dago Euskal Herrira etortzeko.

Ad Majorem Vasconum Libertatem

(donejurgi)

²⁷ Ingelesezkotako bertsioa: http://www.youtube.com/watch?v=XC_6nfgAlrs.
<https://www.copy.com/s/NCqmljDxqbzL4upC/Warren%20Mosler%20agli%20attivisti.pdf>.

Italierazkoa:

